

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою гірничо-
екологічного факультету

30 серпня 2021 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

Володимир КОТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК17 «ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «молодший бакалавр»
спеціальності 101 «Екологія»
освітньо-професійна програма «Екологія»
гірничо-екологічний факультет
кафедра екології

Схвалено на засіданні кафедри
екології

28 серпня 2021 р., протокол № 7

Завідувач кафедри

Ірина КОЦЮБА

Розробник: д.т.н., доцент, завідувач кафедри екології КОЦЮБА Ірина

Житомир
2021 – 2022 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 6	Галузь знань 10 «Природничі науки»	нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність 101 «Екологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2	2
Загальна кількість годин - 180		Семестр	
		4	4
		Лекції	
		24 год.	4 год.
		Практичні	
		48 год.	8 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		108 год.	168 год.
		Вид контролю: іспит	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 5 самостійної роботи – 6,25	Освітній ступінь «молодший бакалавр»		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 % аудиторних занять, 60 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 10 % аудиторних занять, 90 % самостійної та індивідуальної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців екологічної системи мислення, умінь та компетентностей для забезпечення застосування правових та організаційних засад оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень щодо провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 3

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення організаційно-правових основ проведення процедури оцінки впливу на довкілля в Україні та в Європейських країнах;
- аналіз та прогноз наслідків потенційного впливу техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля за використання сучасних інформаційних ресурсів;
- аналіз врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності;
- розробка програм післяпроектного моніторингу провадження господарської;
- узагальнення інформації щодо процедури проведення ОВД та прийняття рішення про провадження планованої діяльності;
- розгляд алгоритму проходження процедури СЕО та ОВД;
- освоєння діяльності природоохоронних органів щодо проведення науково-обґрунтованої оцінки впливу на довкілля;
- набуття навичок формулювання екологічних умов реалізації планованої діяльності.

Зміст навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 101 «Екологія»:

К11. Здатність до оцінки впливу на довкілля процесів техногенезу, виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

К13. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи для захисту та раціонального використання повітряного та водного середовищ, земельних ресурсів, поводження з відходами.

К18. Здатність проводити оцінку загальної екологічної ситуації.

Отримані знання з навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 101 «Екологія»:

ПР10. Здатність розробляти проекти і практичні рекомендації щодо захисту довкілля та раціонального використання повітряного та водного середовищ, земельних ресурсів, поводження з відходами.

ПР13. Здатність до проектування систем і технологій захисту навколишнього середовища та забезпечення їх функціонування.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні засади проведення оцінки впливу на довкілля

Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 4

Передумови виникнення оцінки впливу на довкілля. Процедури екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє середовище. Базові підгрунтя для проведення оцінки впливу на довкілля. Мета, завдання та принципи проведення оцінки впливу на довкілля. Методи здійснення оцінки впливу на довкілля.

Тема 2. Правове регулювання здійснення оцінки впливу на довкілля

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». Світовий та європейський досвід ОВД. Міжнародний та вітчизняний досвід вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем. Директиви 2011/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище. Конвенція Європейської економічної комісії ООН про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті. Основні суб'єкти оцінки. Уповноважені органи влади, що приймають участь в процедурі оцінки. Розмежування повноважень між центральним та територіальними органами влади в процесі ОВД. Засоби та технології, що використовуються для інформаційного забезпечення заходів із оцінки впливу на довкілля. Оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і вибір шляхів їх вирішення. Екологічна політика та закони і законодавчі акти України по проведенню оцінок впливів (ДБН, ГОСТ, ДВСТ, СНиП, СанПиН, ТУ та інші природоохоронні регулюючі документи та підстави для проведення ОВД).

Тема 3. Відповідальність за порушення екологічного законодавства. Правопорушення у сфері оцінки впливу на довкілля. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля

Види порушень, за які несуть відповідальність винні особи. Державні органи, що здійснюють контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. Дисциплінарна, адміністративна, цивільна і кримінальна відповідальність за порушення екологічного законодавства. Види санкцій за порушення у сфері оцінки впливу на довкілля та порядок їх накладання. Тимчасова заборона (зупинення) та припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля. Порядок накладання адміністративних стягнень за виявлені порушення при процедурі ОВД.

Тема 4. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля

Категорії планованої діяльності. Вплив процесів техногенезу на стан довкілля та екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю. Вимоги до використання основних принципів екологічного управління, поводження з відходами виробництва та споживання, оцінки поточного стану довкілля, а також до заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. Особливості проведення ОВД

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 5

при сільськогосподарському та лісогосподарському освоєнні земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах. Терміни та етапи проведення процедури оцінки впливу. Схема руху документів під час визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту ОВД. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД. Уповноважені підрозділи Мінприроди України відповідальні за надання консультацій щодо підготовки звіту із ОВД. Розподіл повноважень та сфери компетенцій щодо проведення ОВД для видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля. Обрання методик та вихідних даних для оцінки впливу на окремі компоненти довкілля.

Змістовий модуль 2. Етапи здійснення процедури оцінки впливу на довкілля

Тема 5. Процедури публічності та збору інформації при проведенні оцінки впливу на довкілля

Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає оцінці впливу на довкілля. Визначення альтернатив планованої діяльності. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення. Скоупінг в процедурі оцінки впливу на довкілля. Роль та місце скоупінгу. Переваги проходження етапу скоупінгу. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля.

Тема 6. Звіт з оцінки впливу на довкілля

Структура Звіту. Післяпроектний моніторинг. Громадське обговорення звіту з ОВД. Роль уповноваженого органу в проведенні процедури громадського обговорення. Оголошення про початок громадського обговорення. Проведення громадських слухань. Звіт про громадське обговорення. Врахування пропозицій і зауважень громадськості. Строки розгляду звіту із ОВД та підготовки висновку із оцінки впливу на довкілля уповноваженим органом. Консультації із державними органами. Обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки.

Тема 7. Висновок з оцінки впливу на довкілля

Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності. Відмова у видачі висновку. Оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля або відмови у видачі висновку. Випадки видачі висновків із оцінки впливу на довкілля про 8 недопустимість планованої діяльності. Випадки скасування висновків з ОВД. Врахування зауважень і пропозицій громадськості у висновку із ОВД.

Тема 8. Післяпроектний моніторинг

Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. Вимоги проведення

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 6

додаткової оцінки впливу на довкілля. Зміст програм післяпроектного моніторингу. Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД.

Змістовий модуль 3. Оцінка впливу господарської діяльності на компоненти довкілля

Тема 9. Оцінка впливів на клімат і мікроклімат

Основні елементи, що формують клімат. Основні характеристики сонячної радіації, температурного режиму, атмосферного тиску, вітрового режиму, вологого режиму повітря, опадів, хмарності і стану атмосфери. Вимоги до матеріалів підрозділу «Оцінка впливів на клімат і мікроклімат». Заходи з запобігання негативним впливам планованої діяльності на клімат і мікроклімат.

Тема 10. Оцінка впливів на атмосферне повітря

Компоненти атмосферного повітря. Характеристики джерел викидів. Критерії оцінювання. Визначення категорії небезпеки підприємства. Уточнення розмірів санітарно-захисної зони з врахуванням рози вітрів. Оцінка акустичного впливу. Оцінка впливу електромагнітного випромінювання. Вимоги до матеріалів підрозділу «Оцінка впливів на повітряне середовище».

Тема 11. Оцінка впливів на поверхневі та підземні води

Основні види впливу на поверхневі та підземні води. Параметри оцінювання впливу. Критерії оцінки забруднення поверхневих та підземних вод. Еколого-санітарна класифікація якості поверхневих вод. Класифікація забрудненості вод природних об'єктів. Класи якості поверхневих вод. Вимоги до якості зворотних вод. Характеристика водоспоживання та водовідведення промислових підприємств. Вимоги до матеріалів підрозділу «Оцінка впливів на водне середовище».

Тема 12. Оцінка впливів на геологічне середовище

Процеси, впливи і явища, що розвиваються в геологічному середовищі. Критерії оцінювання. Обвали, осипи, зсуви, лавини, затоплення, заболочування, селі, підтоплення, розвиток суфозійних і карстових процесів, утворення пливунів і осушення гірських порід. Вимоги до матеріалів підрозділу «Оцінка впливів на геологічне середовище».

Тема 13. Оцінка впливів на ґрунтовий покрив

Режим використання земель України і категорії основного цільового призначенням. Показники шкідливості. Санітарний стан ґрунтів. Шкала небезпечності забруднення ґрунтів. Забруднення ґрунтового покриву шкідливими речовинами. Вимоги до матеріалів підрозділу «Оцінка впливів на ґрунтовий покрив».

Тема 14. Оцінка впливів на рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти

Рослинний покрив. Тваринний світ. Опосередкований вплив на флору і фауну. Зміни складу рослинних угруповань і фауни. Характеристика сучасних

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 7

методів охорони рослин. Критерії техногенного впливу на флору і фауну. Об'єкти природно-заповідного фонду і території, перспективні для заповідання (зарезервовані) наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин. Вимоги до матеріалів підрозділу «Оцінка впливів на рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти».

Тема 15. Оцінка впливів на соціальне середовище

Соціально-побутові умови проживання місцевого населення в зоні впливів планованої діяльності. Стан захворюваності місцевого населення. Вимоги до матеріалів підрозділу «Оцінка впливів на соціальне середовище»

Тема 16. Оцінка впливів техногенне середовище

Характеристика основних промислових сільськогосподарських, житлово-цивільних об'єктів, пам'ятників архітектури, історії і культури (як об'єктів забудови), наземних і підземних споруд та інших елементів техногенного середовища в зоні впливів планованої діяльності. Прогнозні об'єкти техногенного середовища. Заходи щодо забезпечення експлуатаційної надійності і збереженості техногенного середовища. Вимоги до матеріалів підрозділу «Оцінка впливів на довкілля».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Методологічні засади проведення оцінки впливу на довкілля								
Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля	10	2	2	6	6			6
Тема 2. Правове регулювання здійснення оцінки впливу на довкілля	10	2	2	6	6			6
Тема 3. Відповідальність за порушення екологічного законодавства. Правопорушення у сфері оцінки впливу на довкілля. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля	8	2	2	4	6			6
Тема 4. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля	8	2	2	4	6			6
Разом за змістовий модуль 1	36	8	8	20	24	0	0	24
Змістовий модуль 2. Етапи здійснення процедури оцінки впливу на довкілля								
Тема 5. Процедури публічності та збору інформації при проведенні оцінки впливу на довкілля	12	2	2	8	13	1		12
Тема 6. Звіт з оцінки впливу на довкілля	12	2	2	8	13	1		12
Тема 7. Висновок з оцінки впливу на довкілля	12	2	2	8	13	1		12
Тема 8. Післяпроектний моніторинг	12	2	2	8	13	1		12
Разом за змістовий модуль 2	48	8	8	32	52	4	0	48
Змістовий модуль 3. Оцінка впливу господарської діяльності на компоненти довкілля								
Тема 9. Оцінка впливів на клімат і мікроклімат	12	1	4	7	13		1	12
Тема 10. Оцінка впливів на атмосферне повітря	12	1	4	7	13		1	12
Тема 11. Оцінка впливів на поверхневі води	12	1	4	7	13		1	12
Тема 12. Оцінка впливів на геологічне середовище	12	1	4	7	13		1	12
Тема 13. Оцінка впливів на ґрунтовий покрив	12	1	4	7	13		1	12
Тема 14. Оцінка впливів на рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти	12	1	4	7	13		1	12
Тема 15. Оцінка впливів на соціальне середовище	12	1	4	7	13		1	12
Тема 16. Оцінка впливів на техногенне середовище	12	1	4	7	13		1	12
Разом за змістовий модуль 3	96	8	32	56	104	0	8	96
ВСЬОГО	180	24	48	108	180	4	8	168

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 9

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Порівняльний аналіз законодавчих документів щодо здійснення оцінки впливу на довкілля	2	
2	Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, оцінка впливу на навколишнє середовище та оцінка впливу на довкілля	2	
3	Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля	2	1
4	Загальна характеристика інформаційної бази екологічної оцінки	2	1
5	Критерії визначення планованої діяльності, її розширення та зміни, які не підлягають оцінці впливу на довкілля	2	
6	Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із ОВД	2	
7	Розмежування повноважень між центральним та територіальними органами влади в процесі ОВД	2	
8	Етапи проведення екологічної оцінки проекту запланованого об'єкта	4	1
9	Зміст та структура звіту з оцінки впливу на довкілля	2	1
10	Складання Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля	2	
11	Складання «Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля»	2	
12	Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки	2	1
13	Структура висновку з ОВД. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності	2	1
14	Ознайомлення з процедурою оскарження висновку з оцінки впливу на довкілля або відмови у видачі висновку	2	
15	Формулювання умов та процедура здійснення післяпроектного моніторингу	2	
16	Ознайомлення з вимогами та умови проведення додаткової оцінки впливу на довкілля	2	1
17	Процедура проведення стратегічної екологічної оцінки	4	1
18	Оцінка впливів на атмосферне повітря, поверхневі та підземні води	2	
19	Оцінка впливу на геологічне середовище та ґрунтовий покрив	2	
20	Оцінка впливів на рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти	2	
21	Оцінка впливів на соціальне середовище	2	
22	Оцінка впливів на техногенне середовище	2	
РАЗОМ		48	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арх 16 / 10

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Загальні положення та поняття про оцінку впливу на довкілля

1. Процедури екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє середовище.

2. Базові підґрунтя для проведення оцінки впливу на довкілля.

Тема 2. Правове регулювання здійснення оцінки впливу на довкілля

1. Світовий та європейський досвід ОВД.

2. Міжнародний та вітчизняний досвід вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

3. Директиви 2011/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище.

4. Конвенція Європейської економічної комісії ООН про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті.

5. Екологічна політика та закони і законодавчі акти України по проведенню оцінок впливів (ДБН, ГОСТ, ДВСТ, СНиП, СанПиН, ТУ та інші природоохоронні регулюючі документи та підстави для проведення ОВД).

Тема 3. Відповідальність за порушення екологічного законодавства. Правопорушення у сфері оцінки впливу на довкілля. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля

1. Державні органи, що здійснюють контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства.

2. Дисциплінарна, адміністративна, цивільна і кримінальна відповідальність за порушення екологічного законодавства.

3. Порядок накладання адміністративних стягнень за виявлені порушення при процедурі ОВД.

Тема 4. Види діяльності, що можуть мати значний вплив на довкілля

1. Вимоги до використання основних принципів екологічного управління, поводження з відходами виробництва та споживання, оцінки поточного стану довкілля, а також до заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.

2. Особливості проведення ОВД при сільськогосподарському та лісогосподарському освоєнні земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах.

3. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД.

4. Уповноважені підрозділів Мінприроди України відповідальні за надання консультацій щодо підготовки звіту із ОВД.

5. Розподіл повноважень та сфери компетенцій щодо проведення ОВД для видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля.

6. Обрання методик та вихідних даних для оцінки впливу на окремі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16/11

компоненти довкілля.

Тема 5. Процедури публічності та збору інформації при проведенні оцінки впливу на довкілля

1. Визначення альтернатив планованої діяльності.
2. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення.
3. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля.

Тема 6. Звіт з оцінки впливу на довкілля

1. Роль уповноваженого органу в проведенні процедури громадського обговорення.
2. Консультації із державними органами. Обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки.

Тема 7. Висновок з оцінки впливу на довкілля

1. Випадки видачі висновків із оцінки впливу на довкілля про недопустимість планованої діяльності.
2. Випадки скасування висновків з ОВД.
3. Врахування зауважень і пропозицій громадськості у висновку із ОВД.

Тема 8. Післяпроектний моніторинг

1. Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД.

Тема 9. Оцінка впливів на клімат і мікроклімат

1. Основні елементи, що формують клімат.
2. Основні характеристики сонячної радіації, температурного режиму, атмосферного тиску, вітрового режиму, вологого режиму повітря, опадів, хмарності і стану атмосфери.

Тема 10. Оцінка впливів на атмосферне повітря

1. Компоненти атмосферного повітря.
2. Оцінка акустичного впливу.
3. Оцінка впливу електромагнітного випромінювання.

Тема 11. Оцінка впливів на поверхневі та підземні води

1. Основні види впливу на поверхневі та підземні води.
2. Характеристика водоспоживання та водовідведення промислових підприємств.

Тема 12. Оцінка впливів на геологічне середовище

1. Процеси, впливи і явища, що розвиваються в геологічному середовищі.
2. Обвали, осипи, зсуви, лавини, затоплення, заболочування, селі, підтоплення, розвиток суфозійних і карстових процесів, утворення пливунів і осушення гірських порід.

Тема 13. Оцінка впливів на ґрунтовий покрив

1. Режим використання земель України і категорії основного цільового призначенням.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 12

Тема 14. Оцінка впливів на рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти

1. Опосередкований вплив на флору і фауну. Зміни складу рослинних угруповань і фауни.

Тема 15. Оцінка впливів на соціальне середовище

1. Стан захворюваності місцевого населення

Тема 16. Оцінка впливів на техногенне середовище

1. Прогнозні об'єкти техногенного середовища.

2. Заходи щодо забезпечення експлуатаційної надійності і збереженості техногенного середовища.

7. Індивідуальні завдання

Підготовка доповіді щодо оцінки впливу на довкілля однієї з галузей народного господарства. Доповідь формується у вигляді презентації (Powerpoint). Структура доповіді: характеристика галузі. Опис технологічних процесів. Вплив діяльності галузі на компоненти довкілля. Шляхи зменшення впливу на довкілля.

8. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Лекції із застосуванням таблиць та карт; самостійне опрацювання навчального матеріалу із використанням конспекту лекцій та основної навчальної літератури, робота із довідниками. Практичні заняття – більш глибокий розгляд висвітлених на лекції питань, підготовка доповідей за темою занять, виступ на семінарах. Значна увага, приділяється методу контролю і самоконтролю у навчанні здобувача вищої освіти (усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль і самооцінка).

9. Методи контролю

Оцінювання роботи здобувачів вищої освіти проводиться у формі усного опитування (індивідуальне та/або комбіноване) під час аудиторних занять, тестових та письмових контрольних робіт, захисту розроблених презентація та індивідуальних завдань.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 13

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота																Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	100
5	5	5	5	10	10	10	10	5	5	5	5	5	5	5	5	

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991р. №1264-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017р. №2059- VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
3. Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 р № 2354-VIII 1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
4. Оцінка впливів на навколишнє середовище Навчальний посібник / Я. О. Адаменко. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України лист № 1/11-18265 від «27» листопада 2013 р. Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2014. 284 с.
5. Екологічна експертиза. Навчальний посібник / І.Г. Коцюба, Т.О. Єльнікова, В.О. Шлапак. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2018. 244 с.
6. Андрусевич А.О. Оцінка впливу на довкілля в Україні: вирішення проблеми поєвропейськи. РАЦ «Суспільство і довкілля». 2011. Режим доступу: <http://www.rac.org.ua/uploads/content/181/files/ocinkavplivunadovkilljavukrajini.pdf>
7. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник) / Є. Алексєєва [за заг. ред. О. Кравченко] Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2017.
8. Оцінка впливу на довкілля та участь громадськості: аналітичний порівняльний огляд європейського й українського законодавства та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арх 16/14

рекомендації щодо впровадження європейських стандартів в Україні. / Львів: ЕПЛ, 2013. 96 с.

9. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості (посібник) / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко] Видавництво «Компанія "Манускрипт"» Львів, 2017. 28 с.

Допоміжна література

1. Інформаційна довідка щодо Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля. Посилання: <http://eia.menr.gov.ua/upload/files/m8KTEB7Sk9.pdf>

2. Інформаційна довідка щодо Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля. Посилання: <http://eia.menr.gov.ua/upload/files/038XTZz1Oc.pdf>

3. Інформаційна довідка щодо Критеріїв визначення планованої діяльності, її розширення та зміни, які не підлягають оцінці впливу на довкілля. Посилання: <http://eia.menr.gov.ua/upload/files/rHKYLgeNQE.pdf>

4. Державне підприємство "Спеціалізоване лісогосподарське агропромислове підприємство «Сторожинецький держспецлісгосп». Посилання:

<http://eia.menr.gov.ua/uploads/documents/7292/reports/RucEHtqNVP.pdf>

5. ПП «Перемога АВК». Посилання: <http://eia.menr.gov.ua/uploads/documents/7288/reports/u-1squGP7t.pdf>

6. Приватне підприємство «АБЛА ЦЕНТР» планує будівництво нового відгодівельного свиногокомплексу на 15600 станкомісць на місці старих очисних споруд (поля фільтрації). Посилання:

<http://eia.menr.gov.ua/uploads/documents/7040/reports/Crz9qqErSb.pdf>,

<http://eia.menr.gov.ua/uploads/documents/7040/reports/F46sxx6KZB.pdf>

7. Смутни М., Гачечіладзе-Божеску М. Сесія II: Практичне застосування SEO в різних країнах: досягнення, витрати і сприйняття // Круглий стіл для керівників структурних підрозділів органів виконавчої влади «Переваги впровадження сучасної системи SEO в Україні». Київ. 28 лютого 2017. URL: https://www.unecese.org/fileadmin/DAM/env/eia/meetings/2017/Feb_17_RoudTable_Ukraine/3_Session_2a_SEA_case_examples_UKR.pdf (дата звернення: 10.05.2017).

8. Смутни М., Гачечіладзе-Божеску М. Вступ до SEO та Протоколу про SEO ЄСК ООН // Круглий стіл для керівників структурних підрозділів органів виконавчої влади «Переваги впровадження сучасної системи SEO в Україні». Київ. 28 лютого 2017. URL:

https://www.unecese.org/fileadmin/DAM/env/eia/meetings/2017/Feb_17_RoudTable_

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 15

Ukraine/1_Intro_to_SEA_Session_1_round_table_Ukraine_FINAL_UKR.pdf (дата звернення: 10.05.2017).

9. Наближення екологічного законодавства до права ЄС. Європейська інтеграція у сфері екологічної оцінки: ОВД та СЕО [Електронний ресурс] / Проект технічної допомоги «Підтримка України в апроксимації законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища». Київ, 2017. 15 с. URL: http://arena.com.ua/index.php/ua/images/documents/publications/Broshure__2.pdf (дата звернення: 10.05.2017).

10. Руденко Л.Г., Лісовський С.А., Маруняк Є.О. Досвід застосування стратегічної екологічної оцінки в процесі планування в Україні // Український географічний журнал: електрон. версія. 2016. № 2: 3-12. Дата оновлення: 01.10.2016. URL: http://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ_2016_2_03-12.pdf (дата звернення: 10.05.2017).

11. Марушевський Г. Б. Стратегічна екологічна оцінка: метод. посіб [Електронний ресурс]. Проект РЕОП, 2015. 98 с. URL: <http://ebed.org.ua/uk/inshe/metodichniy-posibnik-strategichna-ekologichna-ocinka> (дата звернення: 22.07.2016).

12. Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті: Закон України від 1 липня 2015 р. № 562-VIII // Відом. Верхов. Ради України. 2015. № 32. ст. 319.

13. Сантер Є., Яковенко О., Штульбергер К. Протокол про стратегічну екологічну оцінку: Факти та переваги застосування [Електронний ресурс] / СЕК ООН, 2016. URL: https://www.unesc.org/fileadmin/DAM/env/eia/Publications/2016/Protocol_on_SEA/БРОШУРА_ПРОТОКОЛ_Друк_для_сайту_A4_.pdf (дата звернення: 10.05.2017).

14. Стратегічна екологічна оцінка як складова стратегій розвитку міста [Електронний ресурс] / Проект ПРОМІС, 2017. URL: <http://pleddg.org.ua/ua/2017/strategichna-ekologichna-ocinka-yak-skl/> (дата звернення: 10.05.2017).

15. ISO 14040:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Принципи та структура.

16. ISO 14041:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Визначення цілі, сфері дослідження та інвентаризаційний аналіз.

17. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування.

18. ДСТУ ISO 14012-97. Настанови, щодо здійснення екологічного аудиту. Кваліфікаційні вимоги до аудиторів з екології.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 16

19. ДСТУ ISO 9001- 2001. Системи управління якістю. Вимоги. -Київ: Держстандарт України, 2001.

20. Європейська інтеграція у сфері екологічної оцінки: ОВД та СЕО. https://menr.gov.ua/files/docs/news/Broshure_2.pdf

21. Viktoriia Khrutba, Yevheniia Anpilova, Vitalina Lukianova, Iryna Kotsiuba, Lesia Kriukovska, Oksana Spasichenko(2021). Evaluation of the Impact on the Environment at Building and Reconstruction of Motorways Using the System Analysis Method. *Environmental Research, Engineering and Management (EREM)*. Vol. 77 No. 2 (2021) P. 85-95.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Порядок ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля визначається Постановою КМУ від 13 грудня 2017 р. №1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з ОВД та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з ОВД». Посилання: <http://eia.menr.gov.ua/>

2. Закон України «Про екологічну експертизу» від 9 лютого 1995 року Посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45/95-%D0%B2%D1%80#Text>

3. ДБН А.2.2-1-2003 «Склад і вміст матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) при будівництві і проектуванні підприємств, споруд і будівель». Київ, 2004р.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2008 № 767 «Про затвердження порядку проведення державної експертизи з питань техногенної безпеки проектів будівництва об'єктів, що можуть спричинити виникнення надзвичайної ситуації техногенного і природного характеру та вплинути на стан захисту населення і територій, та переліку зазначених об'єктів».

5. Постанова КМУ від 27.07.1995 № 554 «Про перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку».

6. Постанова «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля» від 13 грудня 2017 року № 1010;

7. Постанова «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля» від 13 грудня 2017 року № 989.

8. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.05.2018 № 182 Про затвердження Розміру плати за проведення громадського обговорення в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0676-18#n14>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/МБ/ОК17 -2021
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 16 / 17</i>

9. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України № 877-V від 05.04.2007. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/877-16>

10. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, ратифіковано Законом N 534-XIV (534-14) від 19.03.99, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272